

SOSTEn kunta- ja aluevaalitavoitteet 2025

”Sosiaali- ja terveysjärjestöt hyvinvoinnin turvaajina”

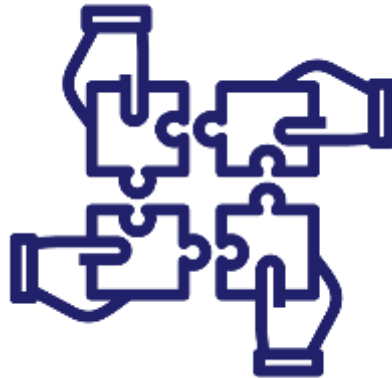
Materiaalipaketti ehdokkaille

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan järjestöjen kattojärjestö

250

jäsenjärjestöä

60

yhteistyöjäsentä

34

työntekijää

SOSTE

toimii **alueellisella, valtakunnallisella** sekä **kansainvälisellä** tasolla

vaikuttaa sosiaali- ja terveystalitiikkaan ja muihin yhteiskuntapolitiikan osa-alueisiin: sosiaaliturva ja toimeentulo, työllisyys, järjestöjen toimintaedellytykset
edistää sosiaali- ja terveysjärjestöjen keskinäistä **yhteistyötä** sekä sote-järjestöjen ja muiden toimijoiden välistä yhteistyötä

tekee **tutkimusta, tiedontuotantoa** ja **viestintää**

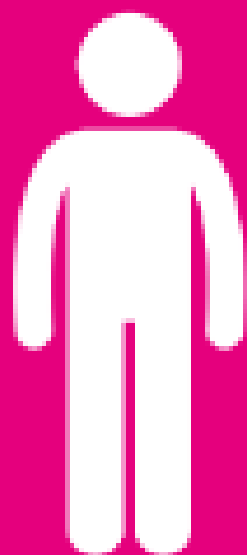

tekee järjestötoiminnan ja sote-alan **kehittämistyötä** yhdessä jäsenyhteisöjensä ja muiden tahojen kanssa

toteuttaa jäsenistön tarpeita palvelevaa **tukitoimintaa** kuten koulutusta, neuvontaa ja arviointia

Suomen sote-järjestöt koskettavat yli miljoonaa ihmistä

1 300 000

jäsentä

500 000

vapaaehtoista

260 000

vertaistukijaa

50 000

ammattilaista

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen erityisyys

- Monet sote-järjestöt edistävät etenkin **vaikeissa, haastavissa** tai muuten **erityisissä elämäntilanteissa** olevien ihmisten ja heidän läheistensä hyvinvointia.
- Jäsenenä, vapaaehtoisina, tuen ja palvelujen saajina on muun muassa **pitkäaikaissairaita, vammaisia, mielenterveys- ja päihdekuntoutujia, ikääntyneitä** sekä heidän omaisiaan ja läheisiään.
- **Tuen, tiedon ja palvelujen tarpeet ja vajeet** ovat synnyttäneet ja synnyttävät edelleen erilaisia sote-järjestöjä niihin vastaamaan.
- Muita keskeisiä syitä sote-järjestöjen synnylle ovat vaikuttaminen ja edunvalvonta, tarve saada **ihmisten ääni paremmin kuuluviin**.

Mitä sosiaali- ja terveysjärjestöt tekevät?

- Sote-järjestöillä on merkittävä rooli hyvinvointiyhteiskunnassamme. Monet nykyään tavalliset **palvelut**, asiat ja **innovaatiot** eivät olisi arkipäivää Suomessa ilman järjestöjen pitkäjänteistä työtä. Esimerkiksi neuvolatoiminta, äitiyspakkaus, kohdunkaulan syövän seulonta sekä keskusteluapua kriiseihin 24/7 tarjoava Kriisipuhelin.
- Toiminnan päätarkoituksena on jonkin erityisryhmän, oman jäsenistön tai laajemman väestön **fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin tukeminen ja edistäminen**.
- Sote-järjestöissä **1 300 000 jäsentä** ja **500 000 vapaaehtoista**
- Sote-järjestöihin luetaan rekisteröidyt **yhdistykset** ja **säätiöt** sekä erityislainsäädäntöön perustuva **SPR**.

Järjestöjen toiminnan ja osaamisen hyötyjä hyvinvointialueille ja kunnille

Järjestöjen toiminta...

Sosiaali- ja
terveyspalvelut

Hyvinvoinnin
ja terveyden
edistäminen

Turvallisuus ja
pelastustoimi

Osallisuus

Järjestöjen osaaminen tukee kehittämistyötä hyvinvointialueella ja kunnissa

rikastuttaa
sote-palveluita

edistää
hyvinvointia ja
terveyttä

lisää
turvallisuutta

vähentää
syrjäytymistä

Esimerkkejä sosiaali- ja terveysjärjestöjen monipuolisista toimintamuodoista

Sote-järjestöjen rahoituksesta

- Valtakunnallisten sosiaali- ja terveystajrjestöjen joukko on moninainen. Vuosibudjettien vaihteluväli on suuri.
- Merkittävä osuus järjestöjen rahoituksesta tulee **valtionavustuksina**. Niillä mahdollistetaan **kansallisen toiminnan** lisäksi **alueellinen** ja **paikallinen toiminta**. Siksi niiden saaminen on tärkeää sote-järjestöille. Valtionavustuksia myönnettiin tälle vuodelle 384 miljoonaa euroa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.
- Valtaosalla järjestöistä **ei ole palvelutoiminnan tuottoja**.
- **Varainhankinnan onnistuminen vaatii riskinottoja**, johon valtaosalla järjestöistä ei ole nykytilanteessa mahdollisuutta. Järjestöjen varainhankinnan kehittämiseen liittyy myös hallinnollisia esteitä.

SOSTEn vaalitavoitteet

”Sosiaali- ja terveysjärjestöt hyvinvoinnin turvaajina”

SOSTEn vaalitavoitteet - mitä tavoittelemme?

- **Järjestöjen lisäarvon sekä niiden tekemän työn tunnistaminen ja tunnustaminen hyvinvointialueilla ja kunnissa**
 - sote-järjestöjen toiminnan tuntemus (järjestötieto),
 - järjestöjen toiminnan nivominen osaksi palvelupolkuja,
 - asiakkaiden ohjaaminen järjestöjen toiminnan pariin,
 - järjestöjen aito kuuleminen,
 - järjestöt palveluntuottajina ja osana työllisyyspalveluja
- **Järjestöjen toimintaedellytyksistä huolehtiminen**
 - avustukset, tilat, järjestöjen arvostus
- **Asiakasmaksujen kohtuullistamiskäytäntöjen luominen alueilla**
 - sairastamisen hinta ei aja ketään vararikkoon

Tavoite 1. Järjestöjen lisäarvo julkisten palveluiden rinnalla on tunnistettava ja tunnustettava

- Sosiaali- ja terveysjärjestöjen osaamista ja toimintaa on hyödynnettävä entistä tehokkaammin alueilla ja kunnissa.
- Sote-ammattilaisten on voitava ohjata asiakkaita järjestöjen toiminnan piiriin. Yleishyödyllisten järjestöjen tarjoama tuki voi olla osa palvelu- ja hoitoketjua esimerkiksi lapsiperheiden ja ikäihmisten palveluissa sekä mielenterveys- ja päihdepalveluissa.
- Kattava **tieto järjestöjen** ennaltaehkäisevästä, hyvinvointia ja terveyttä edistävästä sekä sisäistä turvallisuutta ylläpitävästä **toiminnasta on integroitava** kuntien ja hyvinvointialueiden **tietojärjestelmiin** ja järjestöjen työ nivottava osaksi **toimintaa ja palvelukokonaisuuksia**.
- Järjestöjen rooli on mainittava **strategioissa**.

Tavoite 2. Järjestöjen kuuleminen ja osallistaminen

- **Järjestöjä on kuultava palvelujen kehittämisessä**, sillä ne kanavoivat heikoimpien ääntä ja toimivat osallistumisen väylinä erilaisissa elämäntilanteissa oleville ihmisille.
 - Yhteistyö alueiden, kuntien ja järjestöjen välillä on oltava pitkäjänteistä ja perustuttava aitoon vuoropuheluun.
 - Yhteistyön rakenteita on vahvistettava.

Tavoite 3. Järjestöjen toimintaedellytykset

- **Järjestöjen toimintaedellytykset on turvattava.**
Hyvinvointialueiden ja kuntien on **sovittava selkeistä periaatteista** sote-järjestöjen toiminnan tukemiseksi. **Järjestöavustukset** on turvattava ja niiden jatkuvuus varmistettava.
- Kuntien ja hyvinvointialueiden on lisäksi varmistettava, että yleishyödylliset järjestöt ja niiden vapaaehtoiset saavat maksutta tai kohtuuhintaisesti **tiloja käyttöönsä**. Yksikään järjestö ei saa jäädä väliinputoajaksi.

Järjestöjen toimintaedellytykset

- **Avustamisen periaatteista** voidaan käydä keskusteluja esimerkiksi vuosittaisissa **hyte-neuvotteluissa**.
- Valtionavustusleikkaukset tulevat vaikuttamaan myös alueelliseen ja paikalliseen järjestötoimintaan ja siksi alueiden ja kuntien tuen jatkuvuus on tärkeää. SOSTE on selvittänyt leikkauksien vaikutuksia: [SOSTEn kysely valaisee avustusleikkausten mahdollisia vaikutuksia sote-järjestöjen tekemään työhön](#)

Hyvinvointialueiden käynnistymisen vaikutus järjestöavustusten saatavuuteen

25 %

parantunut

31%

ennallaan

44%

heikentänyt

Järjestöjen palvelutuotanto

Osana hyvinvointialueen sote-palveluja ja kunnan työllistämistoimia

SOSTe

Tavoite 4. Palveluntuottajajärjestöjen toimintamahdollisuuksista pidettävä huolta

- Hankinnoissa on varmistettava **pienen ja keskisuurten palveluntuottajien mahdollisuudet** osallistua tarjouskilpailuihin. Se edellyttää laadulla kilpailuttamista ja hankintojen osittamista.

Järjestöjen palvelutuotanto - taustaa

- **Sosiaali- ja terveystajestöillä on merkittävä rooli myös sosiaali- ja terveystajestöjen sekä työllisyystajestöjen tuottajina.**
 - Osa järjestöistä tuottaa voittoa tavoittelematta palveluja yksilöllisillä maksusitoumuksilla ja osin myös ostopalveluina osallistumalla kilpailutuksiin.
- Järjestöt tuottavat usein erikoistuneita palveluita sellaisille väestöryhmille, joille ei ole muuta palvelua tarjolla. **Järjestöjen palvelutuotannossa korostuvat vaativaa huolenpitoa tai erityistä osaamista edellyttävien asiakasryhmien palvelut.**

Järjestöjen palvelutuotanto - taustaa

- **Yksityisiä sosiaali-, varhaiskasvatus- ja terveystalveluja** tuottaa Suomessa **835 järjestömuotoista tuottajaa**. Ne tuottavat:
 - **16 %** kaikista yksityisistä sosiaali- ja varhaiskasvatuspalveluista
 - **3 %** yksityisistä terveystalveluista
- Sote-järjestöt voivat tuottaa markkinoille sote-palvelujen lisäksi myös muita palveluja, esimerkiksi **majoitus- ja koulutuspalveluja**.
- **Markkinoilla toimiessaan** järjestöt kilpailevat yritysten kanssa, ja tältä osin niitä koskevat **samat säädökset ja ohjaus kuin yritysmuotoisia palveluntuottajia**, mukaan lukien avustuksia ja muita tukia koskeva sääntely. Julkisia tukia saavien järjestöjen **markkinoilla tapahtuva toiminta** pitää **eriyttää kirjanpidossa** järjestöjen muusta toiminnasta.

Tavoite 5. Järjestöjen työllistämistoiminta kuntalaisten tukena on varmistettava

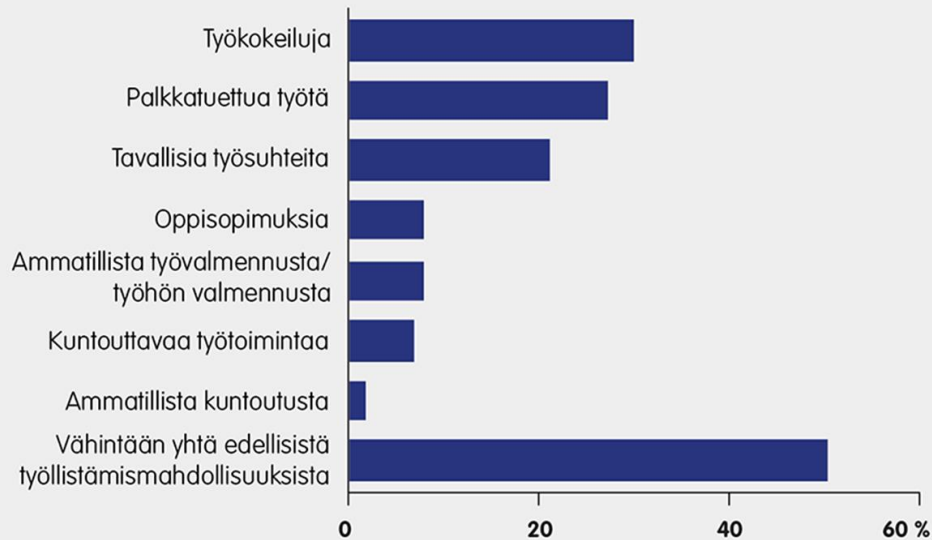
- Järjestöjen työllistämistoimintaa on tuettava palkkatuen ja muiden tukimuotojen avulla (kuten kunnan työllistämistuki), jotta järjestöt voivat jatkaa tärkeää työtään matalan kynnyksen työpaikkoina.

Järjestöjen työllistämistoiminta kuntalaisten tukena - taustaa

- Kaikista ei ole suoraan työskentelemään avoimille työmarkkinoille.
- **Järjestöt ovat perinteisesti toimineet matalan kynnyksen työpaikkoina**, joissa työntekoon on yhdistetty työkykyä tukevia, osaamista edistäviä sekä muita työllistymistä edistäviä palveluita.
- Järjestöjen työllistämistoiminnan loppumisella olisi laaja vaikutus alueen muihin palveluihin – se kostautuisi kasvavina sote-menoina.

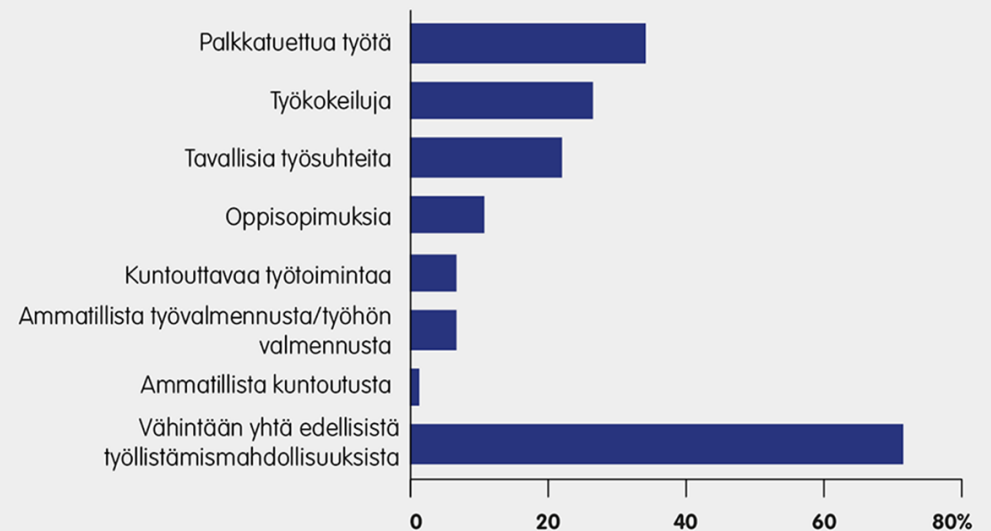
Järjestöjen työllistämistoiminta on merkittävää

Alueelliset toimijat

KUVIO 12. Järjestöbarometrin kyselyyn osallistuneiden alueellisten järjestötoimijoiden kahden viime vuoden aikana tarjoamat työllistymismahdollisuudet heikossa työmarkkina-asemassa oleville.

Valtakunnalliset toimijat

KUVIO 11. Järjestöbarometrin kyselyyn osallistuneiden valtakunnallisten järjestöjen kahden viime vuoden aikana tarjoamat työllistymismahdollisuudet heikossa työmarkkina-asemassa oleville.

Asiakasmaksut

Tavoite 6. Pienituloisten asiakasmaksuja on alennettava

- Asiakasmaksujen huojentamista on helpotettava erityisesti pienituloisilta ja perusturvan varassa eläviltä, kuten **toimeentulotukea ja takuueläkettä saavilta**.
- **Hyvinvointialueiden on luotava automaattiset huo Jennuskäytännöt**, jotka vähentävät byrokratiaa ja varmistavat maksujen kohtuullisuuden.
- Tasasuuruisia terveydenhuollon maksuja olisi myös tarkasteltava ja huo Jennettava.

Suomessa asiakasmaksut ovat korkeat - taustaa

- Suomessa asiakasmaksut ja lääkkeiden omavastuuosuudet ovat Pohjoismaihin ja moniin muihin Euroopan maihin verrattuna korkeat.
- Vaikka noin puolet suomalaisista maksaa vuoden aikana asiakasmaksuja, kasaantuvat maksut pienelle osalle väestöstä. **Asiakasmaksuja maksavat eniten iäkkäät, huono-osaiset ja pienituloiset, koska he sairastavat enemmän ja heidän palvelutarpeensa ovat suuremmat.**
- Asiakasmaksuja on korotettu tällä hallituskaudella merkittävästi, mikä ajaa osan ihmisistä ahtaalle. **Kolmasosa terveystalvelujen ja lähes puolet sosiaalipalvelujen käyttäjistä kertoo korkeiden maksujen estävän palvelun tai hoidon saantia.** Asiakasmaksut johtavat monissa tapauksissa ulosottoon.

Lisätietoja

Ulla Kiuru

Yhteiskuntasuhdepäällikkö

ulla.kiuru@soste.fi

0407440888

X: @UllaKiuru

SOSTE